

De schrijver die kunst en politiek wilde verenigen, creëerde in zijn manifesten en teksten een utopie van geweld, technologie en vooruitgang. Als constructief antwoord op de armoede en verpaupering van Italië aan het begin van de 20^e eeuw, stelde hij een radicaal alternatief, dat de nieuwste ontwikkelingen op technologisch en industrieel gebied centraal stelde. Hij was een felle voorstander van de Italiaanse deelname aan de Eerste Wereldoorlog, en begon reeds vroeg een stormachtige liaison met het fascisme van Mussolini, dat hij pas aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog, wegens reactionair en burgerlijk, afzwoer.

In zijn Manifest van het Futurisme formuleert Marinetti met een gelijktijdig poëtische en gewelddadige bevlogenheid de uitgangspunten van zijn politiek-artistische beweging. Het samengaan van onversneden politiek activisme en jongensachtige romantiek in deze tekst doen vandaag haast naïef aan. Net als het beeldenstormende anti-establishmentgeweld dat hij in zijn razende aanvallen op het gevestigde kunstpatrimonium formuleert. Tegelijkertijd is dit manifest een belangrijk historisch document, dat de Italiaanse avant-garde op het kruispunt plaatst van maatschappelijke en artistieke theorievorming. Een denken dat in al zijn rechtlijnig geloof in vooruitgang en de maakbaarheid van een samenleving tegelijkertijd choqueert en begeestert.

Het manifest van het Futurisme

Filippo Tommaso Marinetti (1909)

Wij hadden de hele nacht gewaakt –mijn vrienden en ik– onder moskeelampen met koperen koepels vol opengewerkte sterren, stralend als onze ziel, die evenzeer verlicht werd door de besloten gloed van een elektrisch hart. Lange tijd hadden wij op weelderige oosterse tapijten onze atavistische willoosheid vertrapt, discussiërend aan de uiterste grenzen der logica, en grote hoeveelheden papier volschrijvend met bezeten woorden.

Onze borst zwol op van immense trots, want wij voelden ons alleen op dat uur, klaarwakker en rechtop, als hoogmoedige lichtbakens of als schildwachten in de voorhoede tegenover het leger der vijandelijke sterren, die spiedden vanuit hun hemelse kampementen. Alleen met de stokers die in de weer zijn voor de helse vuurhaarden van grote schepen, alleen met de zwarte gedaanten die de gloeiende ingewanden van locomotieven oppoken, voortgejaagd in een waanzinnige rit, alleen met de zwaaiende dronkaards die onzeker langs de muren van de stad fladderen.

Opeens sprongen wij op bij het horen van het ontzaglijke geluid van de enorme trams met twee verdiepingen die schokkend voorbijkomen, schitterend met hun veelkleurige